

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİ

POLİS AKADEMİYASI

Fakültə: «QİYABİ»

Kafedra: «DİO-nun inzibati fəaliyyəti»

Fənn: «DİO-nun inzibati fəaliyyəti(Ümumi hissə)»

M Ü H A Z I R Ə

**Mövzu № 1: «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti fənninin
predmeti»**

(ali təhsilli dinləyicilər üçün)

Tərtib etdi:

"DİO-nun inzibati fəaliyyəti"
kafedrasının rəisi, polis polkovniki
V.G.Abişov

Mühazirəyə əlavə və dəyişiklər etmişdir:
kafedranın müəllimi, polis polkovnik-
leytenantı, h.ü.f.d.
Ş.T.Şükürov

Mühazirəyə edilmiş əlavə və dəyişiklər kafedra iclasında müzakirə olunmuş və
təsdiq edilmişdir.

Protokol № _____, «_____» 2020-ci il

Bakı - 2020

MÖVZU № 1. ««Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin predmeti».

P L A N:

Giriş:

1. «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin anlayışı, predmeti və vəzifələri.
2. «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin öyrənilməsi metodları və sistemi.
3. «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin mənbələri.

Nəticə:

Ə D Ə B İ Y Y A T:

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Bakı, 1995-ci il. (2009-cu il).
2. «Polis haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 28 oktyabr 1999-cu il.
3. «Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Əsasnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı. 30 iyun 2001-ci il.
4. «Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanları haqqında» Əsasnamənin, «Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanlarının işinin təşkili haqqında» Təlimatın və «Şəhər, rayon, nəqliyyatda polis orqanlarının rəhbərliyi arasında nümunəvi vəzifə bölgüsü»nün tətbiq edilməsi haqqında DİN-in 17.07.2009-cu il tarixli əmri.
5. «İnsan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi sahəsində tədbirlər haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı. 22 fevral 1998-ci il.
6. «Cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, qanunçuluğun və hüquq qaydasının möhkəmləndirilməsi tədbirləri haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı. 09 avqust 1994-cü il.
7. «Şəhər, rayon, polis orqanlarında vətəndaşların müraciətlərinə baxılması və qəbulu işinin vəziyyətinə dair» Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 29 noyabr 2013-cü il tarixli KQ-5/1 n-li qərarı.(DİN-in 04.12.2013-cü il tarixli Ə950-001-13 əmri).
8. “2011-ci ildə cinayətkarlığa qarşı mübarizənin və ictimai təhlükəsizliyin təmini üzrə fəaliyyətin nəticələri və qarşıda duran vəzifələr haqqında” Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 24 yanvar 2012-ci il tarixli KQ-1nömrəli qərarı (DİN-in 26.01.2012 tarixli Ə50-001-12 nömrəli əmri).
9. “Cinayət və hadisələr barədə məlumatların qəbulu, qeydiyyatı və baxılması işinin vəziyyətinə dair” Azərbaycan Respublikasının Daxili

- İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 27 noyabr 2012-cü il tarixli KQ-4/3 n-li qərarı.(DİN-in 29 noyabr 2012-ci il tarixli Ə757-001-12 nömrəli əmri).
10. “2013-cü ildə cinayətkarlıqla mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin yekunlarına və qarşıda duran vəzifələri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının 28 yanvar 2014-ci il tarixli KQ-1nömrəli qərarı (DİN-in 29.01.2014 tarixli Ə81-201-14 nömrəli əmri).
 11. www.mia.gov.az Daxili İşlər Nazirliyinin kollegiyası. Daxili İşlər Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı.27.01.2016
 12. Dərslik. «DİO-nun inzibati fəaliyyəti». Ümumi hissə. V.Abişov, H.Evəzov. Bakı, 2008.
 13. Dərs vəsaiti. «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» (sxemlərdə). Ümumi hissə. V.Abişov, H.Evəzov. Bakı, 2006.
 14. Dərs vəsaiti. «DİO-nun inzibati fəaliyyəti». 100 suala 100 cavab. Ümumi hissə. V.Abişov, H.Evəzov. Bakı, 2010.
 15. Дярслик. «Административная деятельность ОВД». Цмуми щисся. А.П.Коренев. М., 2001.
 16. Дярс вясайти. «Административная деятельность ОВД». Л.Л.Попов. Академия МВД СССР. М., 1987.
 17. Дярслик. «Административное право и административная деятельность ОВД». М., 1990.
 18. Дярс вясайти. Альбом-схем. «Административная деятельность ОВД». А.П.Коренев. Москва, 2001.
 19. Конспект лекций. «Административная деятельность полиции». Краснодарский Университет МВД России , Под ред С.Н. Ершова.2013 год.

G İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu yolunu özünün inkişaf yolu seçmişdir.

Dövlətimiz demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu yoluna qədəm qoyduqdan sonra Respublikada dövlət idarəetməsinin bütün sahələrində olduğu kimi daxili işlər sahəsində də hüquqi islahatların aparılmasına başlanılmışdır.

Yanvarın 26-da Daxili İşlər Nazirliyinin yeni istifadəyə verilmiş konfrans zalında *2015-ci ildə cinayətkarlıqla mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş geniş Kollegiya iclası keçirilib.*

Iclası giriş sözü ilə açan daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubov bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevin çoxşaxəli uğurlu fəaliyyətinin məntiqi nəticəsi olan dayanıqlı inkişaf modeli dünyani bütünlük maliyyə-iqtisadi böhrana, mürəkkəb qlobal vəziyyətlərə baxmayaraq, 2015-ci ildə də ölkəmizin tərəqqisini, enerji dövləti kimi öz həllədici mövqeyini qoruyub saxlamasını, əhalinin sosial müdafiəsini, daxili sabitliyin və ictimai asayışın etibarlı müdafiəsini təmin edib.

Qeyd olunub ki, cənab Prezidentin fərman, sərəncam və tapşırıqları, qarşıya qoyduğu vəzifələr rəhbər tutularaq, vətəndaşların və dövlətin qanuni mənafelərinin cinayətkar qəndlərdən qorunması sahəsində tədbirlər digər hüquq mühafizə, həmçinin təhlükəsizlik orqanları ilə birgə daha məqsədyönlü davam etdirilib, kriminogen durum bütövlükdə nəzarətdə saxlanılıb. Respublikamız əhalinin hər 100 min nəfərinə düşən cinayətlərin sayının azlığına görə ötən il də MDB və Avropa məkanında öncül mövqedə olub.

Daha sonra iclasın gündəliyi elan olunub və daxili işlər **naziri hesabat məruzəsi ilə çıxış edib.** O, deyib ki, hesabat ilində əməliyyat-axtarış və istintaq fəaliyyətini həyata keçirən bütün dövlət orqanları üzrə 26.916 cinayət qeydə alınıb. Onların 87,5 faizi daxili işlər və prokurorluq orqanlarının səlahiyyətləri çərçivəsində istintaqı və təhqiqatı aparılan hüquqazidd əməllər olub. Bu cinayətlərin 84,2 faizini böyük ictimai təhlükə törətməyən və az ağır, yalnız 15,8 faizini ağır və xüsusilə ağır növlər təşkil edib.

2014-cü illə müqayisədə qəsdən adam öldürmələr 7,3 faiz, qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurmalar 6,7 faiz, xuliqanlıqlar 4,5 faiz, avtonəqliyyatın qaçırılması 26,6 faiz, mal-qara oğurluqları 17,1 faiz, yetkinlik yaşına çatmayanların cinayətləri 2,4 faiz, ictimai yerlərdə baş vermiş cinayətlər 2 faiz, yol-nəqliyyat hadisələri 15,7 faiz, qəzalarda ölünlərin sayı 20,5 faiz, yaralananların sayı 15,4 faiz azalıb.

Peşəkarlıqla həyata keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində qəsdən adam öldürmələrin açılması 9 faiz (98,2 faiz), qəsdən adam öldürməyə cəhdlərin açılması 7,5 faiz (93,8 faiz) yaxşılaşıb. Banditizm, adam oğurluğu, əzab vermə, zorlama cinayətlərinin açılması tam təmin edilib. Prokurorluq orqanları ilə birgə keçmiş illərdən bağlı qalmış 344 cinayət açılıb.

Cinayətlərin profilaktikasında, zərər çəkmiş şəxslərin hüquqlarının, həyat və sağlamlığının müdafiəsində informasiya texnologiyalarının tətbiqinin də böyük əhəmiyyəti olub. “102” xidmətinə daxil olan məlumatlar üzrə həyata keçirilən operativ tədbirlər və əməliyyat planlarının vaxtında tətbiqi nəticəsində 1.280 cinayətin “isti izlərlə” açılması təmin edilib. Bununla yanaşı, vətəndaşların “102” xidmətinə müraciətləri üzrə görülmüş çevik cavab tədbirləri ilə 10.687 hüquqazidd əməlin qarşısı alınıb.

“Təhlükəsiz şəhər” sisteminin texniki imkanları ilə 348 cinayət açılıb, piyadaların vurulması faktları da daxil olmaqla 11.713 yol-nəqliyyat hadisəsi aşkarlanıb, axtarışda olan 111 avtomobil saxlanılıb. Ümumən, 2014-cü illə müqayisədə cinayətlərin açılması 1,7 faiz yaxşılaşaraq hesabat dövründə 82,4 faiz təşkil edib.

Bildirilib ki, törədilmiş əmələ görə cəzanın labüdüyüünün təmin edilməsi işi də nəzarətdə saxlanılıb. Təqsirləndirilən şəxslərin axtarışının nəticələri müqayisə edilən dövrə nisbətdə 1,4 faiz çox olmaqla istintaqdan və məhkəmələrdən yayının 2534 nəfər tutulub.

İnterpolun Milli Mərkəzi Bürosu tərəfindən beynəlxalq axtarışa verilmiş 74 nəfərin və bu təşkilata üzv ölkələr tərəfindən axtarılan 31 şəxsin yeri müəyyən olunub. Bütövlükdə, axtarılan şəxslərin 69,1 faizi tutulub. Eyni zamanda, müxtəlif cinayətlər törətmış 13.392, o cümlədən ağır və xüsusilə ağır cinayətlərə görə 2457 şəxs məhkəmə məsuliyyətinə cəlb edilib.

Mütəşəkkil cinayətkarlığa qarşı aparılan mübarizədə də həyata keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində 842-si ağır və xüsusilə ağır növlər olmaqla 2637 cinayət törətmış 923 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilib.

Dövlətin iqtisadi təhlükəsizliyinin qorunmasına yönəlmış əməliyyat tədbirlərilə 45 faiz çox saxta pul hazırlama və satma cinayəti aşkarlanıb. Nəticədə qeyri-leqal dövriyyədən ümumi məbləği 71 min manat, 79.100 ABŞ dolları və 225 min rubl olan 2167 ədəd saxta əskinas, habelə istifadə müddəti ötmüş 6 tondan çox yeyinti məhsulu və tikinti materialı çıxarılib.

Transmilli mütəşəkkil cinayətlərdən olan narkotraffikə və insan alverinə qarşı mübarizə sahəsində tədbirlər də davamlı olub. Narkotiklərlə əlaqədar 2935 cinayət aşkarlanıb, 169 nəfərdən ibarət 63 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilib. Bu cinayətlərdən 786-1 narkotik vasitələrin satışı ilə bağlı olub. Qeyri-leqal dövriyyədən əvvəlki dövrlə müqayisədə 138 kiloqram çox, bütövlükdə, 810,5 kiloqram narkotik vasitə çıxarılib, həmçinin, 20 kiloqram çox və ya 95,6 kiloqram narkotikin qaçaqmalçılıq yolu ilə ölkəyə gətirilməsinin qarşısı alınıb. Qanunsuz kultivasiya edilən 169 tona yaxın çətənə və xəş-xəş kolu aşkarlanaraq məhv edilib.

İnsan alverinə qarşı Milli Fəaliyyət Planı əsasında görülən tədbirlərlə 12 faiz çox və ya 109 cinayət faktı müəyyən edilib, 17 nəfərdən ibarət 8 cinayətkar qrup zərərsizləşdirilib, bu əməllərin qurbanı olmuş 63 şəxsin cəmiyyətə reinteqrasiyası təmin edilib.

Ötən il respublikanın hüquq müdafiə orqanları tərəfindən 31.300 cinayət faktının istintaqı aparılıb ki, onların 80 faizi daxili işlər orqanları müstəntiqlərinin icraatında olub. Eyni zamanda, dəymış maddi ziyanın

ödətdirilməsi 0,9 faiz yaxşılaşaraq 79,1 faiz təşkil edib. Hesabat ilində respublikanın ərazi polis orqanlarına daxil olmuş cinayət xarakterli məlumatların 88 faizi təhqiqtçılardan tərəfindən araşdırılıb ki, bu da müqayisə edilən ilə nisbətdə 5 faiz çox olmaqla 54,2 faizi məhkəmələrə göndərilib.

Məruzəçi deyib ki, **xidməti fəaliyyətin əsas istiqamətlərindən biri olan yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində həyata keçirilən profilaktiki tədbirlər də müsbət nəticələr verib.** Respublikada dövlət qeydiyyatına alınmış nəqliyyat vasitələrinin sayının 31.028 vahid artması (1.339.568 vahid) fonunda, yol-nəqliyyat hadisələrinin, qəzalarda ölen və xəsarət alanların sayı nəzərəçarpacaq dərəcədə azalıb.

Qeyd olunub ki, bu müsbət nəticəni şərtləndirən əsas amillərdən biri yol hərəkətinə nəzarətin gücləndirilməsi olub. Belə ki, 2014-cü illə müqayisədə hesabat dövründə yol hərəkəti qaydaları əleyhinə olan inzibati hüquqpozmaların aşkarlanması 7,5 faiz çox olmaqla 2.531.843 xəta təşkil edib. O cümlədən nəqliyyat vasitəsinin sərxiş vəziyyətdə idarə edilməsi ilə bağlı 2,5 faiz çox, sürət həddinin aşılması ilə əlaqədar 15,3 faiz çox, qəza şəraiti yaratma ilə bağlı 40,5 faiz çox fakt müəyyən olunub.

Bütövlükdə, müxtəlif inzibati xətalara görə respublika üzrə 2014-cü illə müqayisədə 7,1 faiz çox və ya 2.641.284 protokol tərtib olunub. Nəticədə 2.543.406 şəxs cərimələnib, 4.036 nəfər məhkəmələr tərəfindən inzibati qaydada həbs olunub, 42.030 şəxsə xəbərdarlıq edilib.

Vətəndaşların şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərlə təmin edilməsi üzrə fəaliyyət çərçivəsində 919.289 nəfər yeni nəsil ümumvətəndaş pasportu, 1.289.122 nəfər şəxsiyyət vəsiqəsi ilə təmin olunub. Analoji iş Nazirliyin əməkdaşları tərəfindən Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin “ASAN xidmət” mərkəzlərində də məqsədyönlü surətdə davam etdirilib.

O da qeyd olunub ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində daim inkişaf edən **Daxili Qoşunlar ictimai asayışın keşiyində əzmlə dayanıb.** Ötən il komandirlərin, idarəetmə orqanlarının və hərbi hissələrin döyüş qabiliyyətinin yüksəldilməsi, Qoşunların maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi sahəsində mühüm tədbirlərin icrası tam təmin edilib.

Hərbi intizamin möhkəmləndirilməsi ilə bağlı davamlı surətdə görülən işlər Qoşunlarda mənəvi-psixoloji durumu daha da yaxşılaşdırıb, tabelik münasibətlərini əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirib, qrup halında nizamnamədən kənar münasibətə yol verilməyib. 2014-cü illə müqayisədə hərbi qulluqçular tərəfindən törədilmiş cinayətlərin sayı 5 dəfə, ölüm hallarının sayı 3,5 dəfə, hadisələrin sayı 24 faiz, kobud intizam pozuntularının sayı 2 dəfə, xəsarətalmaların sayı 21 faiz azalıb.

Ictimai asayışın qorunmasında Əlahiddə Çevik Polis Alayının fəaliyyəti də təqdirəlayıq hesab olunub. Xüsusi təyinatlı bu nizami polis hissəsinin əməkdaşları tərəfindən müxtəlif cinayətlər törətmış 723 nəfər, o cümlədən axtarışda olan 86 təqsirləndirilən şəxs saxlanılırlaç aidiyyəti üzrə təhvil verilib, 27 minə yaxın inzibati xəta aşkar edilib.

Xidməti fəaliyyətin prioritet istiqamətlərindən olan vətəndaşların qəbulu və müraciətlərinə baxılması sahəsində ölkə Prezidentinin qarşıya qoyduğu program vəzifələrin icrası daim ciddi nəzarətdə saxlanılıb və planlı surətdə yerinə yetirilir. Nazirliyin rəhbərliyi tərəfindən Bakı şəhərində, habelə 64 rayonu əhatə edən 8 bölgədə 5040 vətəndaşın qəbulu həyata keçirilib, qaldırılan məsələlərin əksəriyyəti yerində həll olunub.

Kollegiya iştirakçılarının nəzərinə çatdırılıb ki, xalqa xidmət funksiyalarının icrasının və vətəndaş məmənnunluğunun daha effektli təşkilinin zəruriliyi baxımından, **qanunçuluğun qorunması işinə də tələbkarlıqla yanaşılıb**. Nəticədə polis əməkdaşları tərəfindən yol verilmiş qanun pozuntularının sayı 6,8 faiz, əsassız saxlamaların sayı 32,3 faiz, vətəndaşlarla kobud rəftar hallarının sayı 5,3 faiz azalıb. Döymə, işgəncə vermə, tabel silahını qanunsuz tətbiq etmə, əsassız cinayət məsuliyyətinə cəlb etmə kimi hallar qeydə alınmayıb. Eyni zamanda, korrupsiya hüquqpozmalarının sayı 30 fakt və həmin əməllərə yol vermiş əməkdaşların sayı 3,7 dəfə azalıb. Onlardan 16 nəfəri xidmətdən xaric edilib, 7 nəfəri tutduğu vəzifədən azad olunub.

Məruzədə əməliyyat-xidməti fəaliyyətdə əldə olunmuş müsbət nəticələrlə bərabər, nöqsan və çatışmazlıqları da nəzərə çatdırıan nazir Kollegiya iştirakçılarının diqqətini onların hərtərəfli təhlilinə, aradan qaldırılması yollarına, həmçinin, qarşıda duran vəzifələrə yönəldib.

Məruzə ətrafında çıxış edən Naxçıvan MR-in daxili işlər naziri Əhməd Əhmədov, Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəisi Mirqafar Seyidov, Baş Narkotiklərlə Mübarizə İdarəsinin rəisi Həzi Aslanov, Baş İstintaq və Təhqiqat İdarəsinin rəisi Sərvər Mehrəliyev, Baş Mühafizə İdarəsinin rəisi Yaşar Əliyev və başqaları hesabat dövründə görülmüş işlərdən, əldə olunmuş nəticələrdən, eyni zamanda, fəaliyyətdə olan nöqsan və çatışmazlıqların tam aradan qaldırılması üçün qarşıda duran vəzifələrdən, həyata keçiriləcək konkret tədbirlərdən danışıblar.

İclasa yekun vuran daxili işlər naziri 2015-ci ildə əməliyyat-xidməti fəaliyyətdə əldə edilmiş müsbət nəticələrlə bərabər, ayrı-ayrı ərazi orqanlarında kriminogen durumda baş verən dəyişikliklərə çevik reaksiya verilməməsi, kollegiya qərarlarında qarşıya qoyulmuş tapşırıqların tam və keyfiyyətli icra edilməməsi kimi ümumi işə mənfi təsir göstərən halların mövcudluğunu da nəzərə çatdırıb, tədbir iştirakçılarının diqqətini onların hərtərəfli təhlilinə, aradan qaldırılması yollarına, həmçinin, qarşıda duran vəzifələrə yönəldib, konkret tapşırıq və tövsiyələrini verib.

Nazir cari ildə respublikamızda dövlət əhəmiyyətli bir çox kütləvi tədbirlərin, o cümlədən idman yarışlarının və beynəlxalq forumların keçirilməsinin nəzərdə tutulduğunu xatırladaraq, bu baxımdan, ərazi orqanlarında, nizami polis hissələrində və Daxili Qoşun bölmələrində bütün təşkilati tədbirlərin vaxtında icra edilməsinin, qüvvə və vasitələrin hər bir tədbir ərafəsində tam hazırlıq vəziyyətində olmasının əhəmiyyətini vurğulayıb.

Bildirilib ki, dini düşməncilik, radikalizm və fanatizm zəminində ölkənin konstitusiya quruluşunun zorla dəyişdirilməsinə yönələn hərəkətlərin törədilməsi, qanunsuz silahlı birləşmələrin yaradılması və onlarda iştirak

edilməsi, terror fəaliyyətinin həyata keçirilməsi, milli, sosial və dini nifrətin salınması, dini ekstremist materialların hazırlanması və yayılması kimi əməllər də vaxtında aşkar edilməli və bütün hallarda qarşısı qətiyyətlə alınmalı, bu istiqamətdə əməliyyat-axtarış tədbirləri müvafiq hüquq mühafizə və xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqəli şəkildə aparılmalıdır.

Ümumən, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə, asayışın və daxili təhlükəsizliyin qorunmasında əldə edilmiş uğurların inkişaf etdirilməsi, xidməti fəaliyyətdə mövcud olan nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün daxili işlər orqanları daha böyük əzmlə çalışmalı, peşəkarlığını yüksəltməli, həyata keçirilən tədbirlərin effektivliyi artırılmalıdır. Cinayətkarlığın səviyyəsinin minimuma endirilməsi üçün profilaktik iş yaxşılaşdırılmalı, səmərəsi yüksəldilməli, qabaqlayıcı tədbirlər ünvanlı aparılmalıdır. Həmçinin, ailə münaqişəsi zəminində və əvvəller məhkum olmuş şəxslər tərəfindən törədilən cinayətlərin profilaktikası gücləndirilməli, habelə, narkomanlığın yayılmasının qarşısının alınması sahəsində aparılan izahat işləri yeni keyfiyyət səviyyəsinə yüksəldilməlidir.

Cənab Ramil Usubov qarşında duran başlıca vəzifələr olaraq, *ilk növbədə, insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı qorunmasının, xalqa xidmət funksiyalarının genişləndirilməsinin, müasir texnologiyaların tətbiqinin, qanunçuluğun möhkəmləndirilməsinin ardıcılıqla həyata keçirilməsinin zəruriliyini vurğulayıb.*

Daxili işlər naziri şəxsi heyət adından Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevi əmin edib ki, əməkdaşlar və hərbi qulluqçular bundan sonra da bütün qüvvələrini ölkədə ictimai asayışın yüksək səviyyədə qorunmasına səfərbər edəcək, insan hüquq və azadlıqlarının, vətəndaşların qanuni mənafelərinin təmin edilməsi işini 2016-cı ildə də böyük məsuliyyət hissi ilə yerinə yetirəcəklər.

Həqiqətən, göründüyü kimi, dövlətin daxili işlər sahəsindəki vəzifə və funksiyalarının yerinə yetirilməsində daxili işlər orqanları mühüm rol oynayır. Həyata keçirilməsi bilavasitə daxili işlər orqanlarına həvalə edilmiş dövlətin daxili işlər sahəsindəki vəzifə və funksiyalarının dairəsindən, məzmun və xüsusiyyətlərindən asılı olaraq, daxili işlər orqanları öz gündəlik fəaliyyətini inzibati fəaliyyət, əməliyyat-axtarış fəaliyyəti və cinayət-prosessual fəaliyyət kimi təşkilati-hüquqi formalarda həyata keçirir.

Daxili işlər orqanlarının üzərinə düşən vəzifə və funksiyaların yerinə yetirilməsində daxili işlər orqanlarının gündəlik fəaliyyətində istifadə etdiyi təşkilati-hüquqi fəaliyyət formaları içərisində əsas rol inzibati-hüquqi vasitələrlə həyata keçirilən daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinə məxsusdur.

Bu gündü mühazirəmizin də mahiyyəti *daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin məzmununu, onun təyinatını, mahiyyətini, əlamətlərini və prinsiplərini öyrənən hüquq profilli xüsusi fənn olan «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin tədrisinə bu mühazirə ilə başlamaqdan ibarətdir.*

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənni Polis Akademiyasında tədris edilən hüquq profili xüsusi fənlərdən biri olub, onun vasitəsi ilə daxili işlər

orqanlarının (polisin) inzibati fəaliyyəti ilə məşğul olan orqan, aparat, xidmət, bölmə və digər təşkilati strukturların hüquqi vəziyyətləri, onların təşkilati quruluşu, vəzifələri, funksiyaları və fəaliyyətlərinin forma və metodları öyrənilir.

Mühazirəmizin mövzusu vasitəsi ilə daxili işlər orqanları (polis) üçün peşəkar kadrların hazırlanmasında *«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin mahiyyəti və rolü açıqlanacaqdır. Bundan əlavə, bu günkü mühazirəmizin mövzusu vasitəsi ilə siz «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin anlayışı, predmeti və vəzifələri barədə nəzəri biliklər əldə etmiş olacaqsınız.*

“Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti” fənni üzrə mövzular üzrə (Конспект лекций. «Административная деятельность полиции». Краснодарский Университет МВД России, Под ред С.Н. Ершова.2013 год.) qeyd olunan mənbədən tərcümələr etməklə mühazirəyə əlavələr daxil edilmişdir.

Nəhayət, mühazirəmizin mövzusu vasitəsi ilə siz *«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin öyrənilməsi metodları, onun sistemi və bu fənnin öyrənilməsində istifadə olunan mənbələrin dairəsi və onların növləri barədə əsas müddəaları öyrənmiş olacaqsınız.*

Sual 1. «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin anlayışı, predmeti və vəzifələri

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin anlayışı.

Azərbaycan Respublikası öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Respublikamızda aparılan hüquqi islahatlar nəticəsində hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətini, qanunçuluğun və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsini, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının qorunmasını və onların etibarlığını təmin edən bir sıra yeni qanunlar qəbul edilmişdir. Məsələn, “Məhkəmələr və hakimlər haqqında”, “Prokurorluq haqqında”, “Polis haqqında” qanunlar və s.

Respublikamızda aparılan hüquqi islahatlar nəticəsində qəbul olunan bütün normativ-hüquqi aktların *ana xəttini demokratianın, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının aliliyi təşkil edir*. Bu prinsip öz əksini Respublikamızın ali qanunu olan Konstitusiyamızda tapmışdır. Belə ki, **Konstitusiyamızın 12-ci maddəsinə əsasən:** «*İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsədi kimi müəyyən edilmişdir*».

Respublikamızda hüquqi dövlətin formallaşması, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi, qanunçuluğun və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsi bütün hüquq-mühafizə orqanlarının, o cümlədən *də daxili işlər orqanlarının fəaliyyətinin səmərəliyinin yüksəldilməsini tələb edir*.

Dövlət idarəetmə sahələrindən biri olan daxili işlərin idarə edilməsində daxili işlər orqanlarının üzərinə düşən vəzifə və funksiyaların yerinə

yetirilməsində daxili işlər orqanları özünüň əsasən aşağıdakı üç təşkilati-hüquqi fəaliyyət formalarından istifadə edir:

- inzibati fəaliyyət;
- əməliyyat-axtarış fəaliyyəti;
- cinayət-prosessual fəaliyyət.

Dövlətin daxili işlərinin idarə edilməsində daxili işlər orqanlarının üzərinə düşən vəzifə və funksiyaların yerinə yetirilməsində *əsas rol inzibati-hüquqi vasitələrlə həyata keçirilən daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinə məxsusdur.*

Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti - bilavasitə şəxsiyyətin, onun hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinə, ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinə, cinayətkarlığa və digər hüquqpozmalarına qarşı mübarizəyə yönəldilmişdir.

Ölkədəki hüquq qaydasının vəziyyəti daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin səmərəliyindən bilavasitə asılıdır. Bununla əlaqədar olaraq *Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin ali təhsil müəssisəsi olan Polis Akademiyasının müdavim və dinləyiciləri tərəfindən daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin öyrənilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.*

Polis Akademiyasında tədris edilən hüquq profili xüsusi fənlərdən biri olan «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənni məhz daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin öyrənilməsinə həsr edilmişdir.

1.«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin tədrisi və onun öyrənilməsi müdavim və dinləyicilərə gələcək praktiki fəaliyyətlərində özlərinin xidməti vəzifə və funksiyalarının peşəkarmasına yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan kompleks bilik və bacarıqların aşılanmasında onlara *nəzəri və praktiki köməklik göstərməsinə xidmət edir.*

2. «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin öyrənilməsi vasitəsi ilə müdavim və dinləyicilər aşağıdakı kimi əsas müddəalar barəsində kompleks bilik və bacarıqlar əldə etmiş olurlar:

- dövlətin daxili işlərinin idarə edilməsinin məzmunu və xüsusiyyətləri;

- daxili işlər sahəsində idarəetmənin əsas obyekti olan ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin məzmun və mahiyyəti;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin məzmunu, təyinatı, əlamətləri və prinsipləri;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin vəzifələri və bu fəaliyyətin həyata keçirilməsinin forma və metodları;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin təşkili, bu fəaliyyətin əsas növləri və istiqamətləri;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin subyektləri və onların hüquqi vəziyyətləri;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti sahəsində yaranan ictimai münasibətlər və bu fəaliyyəti tənzimləyən inzibati-hüquqi normalar;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətində qanunçuluğun təmin edilməsi üsulları və s.

Yuxarıda göstərilən əsas müddəalardan başqa, «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənni vasitəsi ilə ictimai qayda və ictimai təhlükəsizliyə qəsd edən ayrı-ayrı hüquqpozmalarla daxili işlər orqanlarının inzibati-hüquqi mübarizəsinin təşkili və taktikası məsələləri də işıqlandırılır.

Qeyd edilənlərdən belə nəticəyə gəlmək olar ki, «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənni – adı və xüsusi şəraitlərdə ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi, cinayətkarlıqla mübarizə sahəsində dövlət idarəetməsinin qanuna uyğunluqlarını öyrənən hüquq profilli xüsusi fəndir.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin predmeti. Qeyd edildiyi kimi «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənni Azərbaycan Respublikası DİN-in Polis Akademiyasında tədris edilən hüquq profilli xüsusi fənlərdən biridir.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin predmeti Polis Akademiyasında tədris edilən hüquq fənlərinin və hüquq profilli xüsusi fənlərin predmetindən özünəməxsus xüsusiyyəti ilə fərqlənir.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin predmeti – daxili işlər orqanlarının icraedici-sərəncamverici fəaliyyəti sahəsində yaranan ictimai münasibətləri, daxili işlər orqanlarının xidmət və bölmələrinin təşkilini və onların inzibati fəaliyyətlərini tənzimləyən inzibati-hüquqi normaların məcmusundan ibarətdir.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin predmetini aşağıdakı əsas müddəaların öyrənilməsi təşkil edir:

- dövlətin daxili işlərinin idarə edilməsinin məzmunu və xüsusiyyətləri;
- ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin, vətəndaşların şəxsi təhlükəsizliyinin təmin edilməsinin məzmunu və mahiyyəti;
- ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin mahiyyəti və əhəmiyyəti;
- adı və xüsusi şəraitlərdə ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin təşkili və taktikası;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin məzmunu, xüsusiyyətləri və prinsipləri;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin həyata keçirilməsinin forma və metodları;
- daxili işlər orqanlarının aparat və hissələrinin vəzifələri, funksiyaları, sistemi və strukturu;
- daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin ayrı-ayrı növləri və istiqamətləri, onların həyata keçirilməsinin təşkili və qaydaları;
- inzibati fəaliyyətin ayrı-ayrı növlərini və istiqamətlərini tənzimləyən normativ-hüquqi əsaslar;
- daxili işlər orqanlarının fəaliyyəti sahəsində yaranan inzibati-hüquqi münasibətlər və bu fəaliyyəti tənzimləyən inzibati-hüquqi normalar;
- hüquqpozmalarının bu və ya digər növləri ilə inzibati-hüquqi mübarizənin təşkili, taktikası və s.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin predmeti (məzmunu) – nəzəri müddəələri bu fənnin metodoloji əsasları kimi qəbul edilən «İnzibati hüquq» fənninin müdavim və dinləyicilər tərəfindən qabaqcadan öyrənilməsi nəzərə alınmaqla müəyyən edilmişdir. Bundan əlavə, «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin məzmunu müəyyən edilərkən daxili işlər orqanlarının, onların xidmət və aparatlarının təşkili və fəaliyyətlərinin ayrı-ayrı məsələlərinin Polis Akademiyasında tədris edilən digər hüquq və xüsusi fənlər vasitəsi ilə öyrənilməsi də nəzərə alınmışdır. Məsələn: daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti subyektləri tərəfindən fiziki qüvvənin, xüsusi vasitələrin və ya odlu silahın tətbiq edilməsi qaydaları – «Fiziki hazırlıq» və «Xüsusi texnika» fənləri vasitəsi ilə öyrənildiyi halda, onların tətbiq edilməsinin əsasları və tətbiq edilməsi hallarının sənədləşdirilməsi «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənni vasitəsi ilə öyrənilir.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənni Polis Akademiyasında tədris edilən digər xüsusi və hüquqi fənlərdən özünün daha çox mobilliyi ilə xarakterizə olunur. Fənnin bu xüsusiyyəti dövlətin daxili işlər sahəsində idarəetmənin inzibati-hüquqi və normayaradıcılıq fəaliyyətinin dinamikliyindən irəli gəlir. Çünkü, *daxili işlər orqanlarının təşkilati quruluşu və hüquqi vəziyyətləri daim inkişafdadır*. Bununla əlaqədar olaraq Polis Akademiyasının müdavim və dinləyiciləri daim yeni qanunvericiliklərin və digər normativ-hüquqi aktların, həmçinin də DİN-in idarəetmə aktlarının nəşrini diqqətlə izləməli və onların məzmununu dərindən öyrənməlidirlər.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin məqsədyönlü təyinatı - Polis Akademiyasının müdavim və dinləyicilərini daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətini həyata keçirməyə hazırlamaqdan, onlara xidməti vəzifələrini peşəkarcasına yerinə yetirmək üçün zəruri olan kompleks bilik, bacarıq və vərdişləri öyrətməkdən ibarətdir.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin vəzifələri. Hər bir tədris fənninin vəzifələrinin mövcud olduğu kimi «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin də vəzifələri mövcuddur.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin vəzifələri, bu fənnin predmetindən (məzmunudan) asılı olaraq müəyyən edilmişdir.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

- *daxili işlər sahəsində dövlət idarəetməsinin nəzəri əsaslarının müdavim və dinləyicilərə öyrədilməsi;*
- *dövlətin daxili işlərinin idarə edilməsinin mahiyyəti və əhəmiyyəti barədə dərin biliklərin ümumilikdə, ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi sahəsində idarəetmənin mahiyyəti və əhəmiyyəti barədə dərin biliklərin isə müdavim və dinləyicilərə xüsusən aşilanması;*
- *ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi, qanunçuluğun və hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsi sahəsində daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin mahiyyəti və əhəmiyyəti haqqında müdavim və dinləyicilərə müvafiq biliklər vermək;*
- *ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin, eləcə də cinayətkarlıqla və digər hüquqpozmalarla mübarizənin bu və ya digər məsələlərinin qanunvericiliyə müvafiq olaraq düzgün həll edilməsi bacarıq və vərdişlərinin müdavim və dinləyicilərə aşilanması;*
- *daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin təşkili əsaslarının və məzmununun müdavim və dinləyicilərə öyrədilməsi;*
- *daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətini tənzimləyən qüvvədə olan qanunvericilikdə düzgün istiqamətlənmənin müdavim və dinləyicilərə öyrədilməsi;*
- *daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin forma və metodlarının səmərəliliyinin yüksəldilməsi yollarının müdavim və dinləyicilərə öyrədilməsi;*

- *daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin ayrı-ayrı növləri və istiqamətlərinin, onların həyata keçirilməsinin təşkili və qaydalarının müdavim və dinləyicilərə aşilanması;*
- *inzibati fəaliyyətin ayrı-ayrı növlərini və istiqamətlərini tənzimləyən normativ-hüquqi əsaslarla müdavim və dinləyiciləri tanış etmək;*
- *daxili işlər orqanlarının sistemi, onların aparat və xidmətləri, inzibati fəaliyyətin həyata keçirilməsinin forma və metodları, eləcə də bu fəaliyyətdə qanunçuluğun təmin edilməsi üsul və formaları ilə müdavim və dinləyiciləri tanış etmək;*
- *hüquqpozmaların bu və ya digər növlərinə qarşı inzibati-hüquqi mübarizənin təşkili və taktikası ilə müdavim və dinləyiciləri tanış etmək;*
- *adi və xüsusi şəraitdə ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin təşkili və taktikası ilə müdavim və dinləyiciləri tanış etmək;*
- *hüquqpozmalarla mübarizədə, ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin təşkilində peşəkar bacarıq və vərdişlərin inkişaf etdirilməsi;*
- *polisin inzibati fəaliyyətinin əsaslarının (hüquqi, təşkilati, taktiki) müdavim və dinləyicilərə öyrədilməsi;*
- *ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi sahəsində polisin inzibati aparat və xidmətlərinin, eləcə də ictimaiyyətin qüvvələrinin qabaqcıl təcrübələrinin ümumiləşdirilməsi və yerli şəraitdən asılı olaraq təcrübədə onların yayılması;*
- *ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi üzrə vəzifə borclarının yerinə yetirilməsi, həmçinin də özlərinin xidməti fəaliyyətlərində inzibati-hüquqi normaların düzgün şərh edilməsi və tətbiq edilməsi bacarıq və vərdişlərin müdavim və dinləyicilərə aşilanması;*
- *daxili işlər orqanlarının hüquqi vəziyyətləri və təşkilati quruluşları, onların funksional və sahəvi aparatlarının təşkili və fəaliyyətlərinin əsasları ilə müdavim və dinləyiciləri tanış etmək və s.*

Qeyd etmək lazımdır ki, «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin yuxarıda göstərilən vəzifələrinin dairəsi dəyişkəndir, yəni onların sayı həm arta, həm də azala bilər. Bu da yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin mobilliyi ilə xarakterizə olunur.

Mühazirəmizin birinci sualı olan «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin anlayışı, predmeti və vəzifələri» sualının açıqlanmasını yekunlaşdıraraq qeyd etmək istərdim ki, mühazirəmizin bu sualının açıqlanması vasitəsi ilə əldə etdiyimiz nəzəri biliklər sizin gələcək xidməti fəaliyyətinizdə mühüm əhəmiyyət kəsb edəcəkdir.

Fənnin növbəti mövzularının vasitəsi ilə bu müddəalar barəsində dərin biliklər əldə etməklə siz gələcək xidməti vəzifələrinizi düzgün və qanunvericiliyə müvafiq olaraq yerinə yetirmiş olacaqsınız.

Sual 2. «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin öyrənilməsi metodları və sistemi

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin öyrənilməsi metodları – istənilən digər fənlərin öyrənilməsində olduğu kimi, bu fənnin predmetinin öyrənilməsi prosesində istifadə olunan vasitə, üsul və fəndlərdən ibarətdir.

Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin mənimsənilməsində və fənnin tədrisində tədris vəsaitləri olmadan təsəvvür etmək mümkün deyil. Məhz tədris vəsaitləri zəruri informasiya daşıyıcıları olmaqla didaktik məqsədə çatmaq üçün yaradılan obyektdir.

DİO-nın İF fənninin öyrənilməsində geniş istifadə olunan metodlar:

- 1.ümumi metodlar(induksiya, deduksiya)
- 2.tarixi metodlar
- 3.müqayisəli metodlar
- 4.psixoloji metodlar.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin mənimsənilməsi idarəetmə və idarəetmə işinin elmi təşkili üzrə elmi əsərlərin, dövlət idarəetmə orqanlarının, o cümlədən də daxili işlər orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, hüquq qaydalarının və qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi üzrə elmi işlərin, elmi məqalələrin, monoqrafiyaların öyrənilməsini nəzərdə tutur.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin öyrənilməsi üçün hüquqi dövlətin formalaşması məsələləri üzrə qanunvericilik, məhkəmə və icra hakimiyyəti orqanlarının digər aktları da müümət əhəmiyyət kəsb edir. Fənnin xüsusiyyətini nəzərə alaraq onun daha da dərindən mənimsənilməsinə dövlət rəhbərlərinin idarəcilik xarakterli işlərinin öyrənilməsi vasitəsi ilə nail olunur. Bu da daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin nəzəri və təcrübi məsələlərinin müvəffəqiyyətlə mənimsənilməsinə kömək edir.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin ümumi və xüsusi məsələlərinin mənimsənilməsi daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətini tənzimləyən, həmçinin də ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinə yönəldilmiş aşağıdakı kimi normativ-hüquqi aktların məzmun və tələblərini öyrənmədən mümkün deyil:

- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası;
- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Qanunları;
- Azərbaycan Respublikasının Qanunları;
- Milli Məclisin aktları;
- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamları;
- Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamları;
- DİN-in normativ-hüquqi aktları (əmrlər, əsasnamələr təlimatlar, nizamnamələr və s.);
- Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələri və s.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin ayrı-ayrı məsələləri xüsusi elmi işlərdə, məqalələrdə, monoqrafiyalarda və s. kimi elmi işlərdə açıqlanır.

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin xüsusi məsələlərinin öyrənilməsində daxili işlər orqanlarının, eləcə də ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində, cinayətkarlığa və digər hüquqpozmalarına qarşı mübarizədə iştirak edən *ictimai qurumların praktiki təcrübələrinin öyrənilməsinin də müümət əhəmiyyət kəsb etməsini qeyd etmək lazımdır*. Çünkü, *nəzəriyyə ilə təcrübə arasındaki sıx qarşılıqlı əlaqə* «DİO-nun

inzibati fəaliyyəti» fənninin müvəffəqiyyətlə öyrənilməsinin vacib şərtlərindən biridir.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənni ictimai elmlərin, dövlət və hüquq nəzəriyyəsinin, konstitusiya hüququnun, inzibati hüququn və s. hüquq sahələrinin əsas müddəalarına əsaslanır.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənni «İnzibati hüquq» fənni ilə daha sıx bağlıdır. Bu fənn «Daxili işlər orqanlarında idarəetmənin əsasları» və «DİO-nun əməliyyat-axtarış fəaliyyəti», həmçinin də «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənni ilə qarşıq məsələləri olan və Polis Akademiyasında tədris edilən digər xüsusi fənlərə də çox yaxındır.

Qeyd etdiyimiz kimi «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin «İnzibati hüquq» fənni ilə əlaqəsi daha sıxdır və bu əlaqə onlar arasında mövcud olan həm ümumi, həm də xüsusi əlamətlərlə ifadə olunur.

Bu fənlər arasındaki ümumi əlamətlər çərçivəsindəki əlaqə aşağıdakılardan ibarətdir:

- *bu fənlərin hər birində dövlət idarəetməsinin forma və metodlarının, əsas prinsiplərinin vahidliyi mövcuddur;*
- *fənlərin hər birinin təyinatı – müdavim və dinləyiciləri dövlət idarəetməsi ilə tanış etməkdən ibarətdir.*

Bu fənlər arasındaki xüsusi əlamətlər çərçivəsindəki əlaqə aşağıdakılardan ibarətdir:

- *DİO-nun inzibati fəaliyyəti – daxili işlər orqanlarının fəaliyyətində inzibati hüququn ümumi prinsiplərini və institutlarını detallaşdırır və konkretləşdirir;*
- *DİO-nun inzibati fəaliyyətinin predmetini - ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi üzrə daxili işlər orqanlarının icraedici-sərəncamverici fəaliyyətinin təşkili və həyata keçirilməsi prosesində yaranan ictimai münasibətlər təşkil edir;*

– *ictimai qayda və ictimai təhlükəsizlik sahəsində dövlət idarəetməsinin xüsusi prinsiplərinin, forma və metodlarının daxili işlər orqanları tərəfindən tətbiq edilməsi ilə müdavim və dinləyicilərin tanış edilməsi və s.*

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin «İnzibati hüquq» fənni ilə əlaqəsinin **dərindən öyrənilməsinin mahiyyəti** inzibati fəaliyyət xarakterli aparat və xidmət sahələrinin əməkdaşları tərəfindən öz xidməti vəzifələrini qüvvədə olan qanunvericiliyə müvafiq olaraq həyata keçirilməsindən ibarətdir.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin sistemi

Hər bir tədris fənni özünün məzmununa müvafiq olan *daxilən razılaşdırılmış, məntiqi cəhətdən ardıcıl düzülmüş bir sıra əsas mövzular məcmusundan ibarət olur.*

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin sistemi daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətini və onun hüquqi tənzimlənməsini öyrənən xüsusi fənn kimi bu fənnin predmeti (məzmunu) ilə müəyyən edilir.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin sisteminin əsasını *daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti sahəsində yaranan və real mövcud olan münasibətlər sistemi təşkil edir. Bu münasibətlər məzmun və mahiyyətlərinə görə aşağıdakı iki qrupa bölündürələr:*

1) bütövlükdə inzibati fəaliyyətin bütün növləri və istiqamətləri üçün ümumi olan münasibətlər;

2) inzibati fəaliyyətin ayrı-ayrı növləri və istiqamətlərində yaranan münasibətlər.

Göstərilənlərə müvafiq olaraq, **bütövlükdə inzibati fəaliyyətin bütün növləri və istiqamətləri** üçün ümumi olan münasibətlər **«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin Ümumi hissəsini təşkil edir.**

Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin ayrı-ayrı növləri və istiqamətlərində yaranan münasibətlər isə bu fənnin Xüsusi hissəsini təşkil edir.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin Ümumi və Xüsusi hissələri Polis Akademiyasının tədris planına müvafiq olaraq tərtib olunmuşdur.

Fənnin Ümumi hissəsi 8 bölmədən və 20 mövzudan, Xüsusi hissəsi isə 4 bölmədən, 23 mövzudan ibarətdir.

Fənnin Ümumi hissəsini təşkil edən 10 bölmənin hər birində bu bölmələrə daxil edilmiş müvafiq mövzular vasitəsi ilə aşağıdakı ardıcılıqla «Ümumi hissəni» təşkil edən ümumi münasibətlər, müddəalar öyrənilir.

Fənnin Ümumi hissəsinin birinci bölməsi – fənnin girişinə həsr edilmişdir. Giriş hissə daxili işlər sahəsində idarəetmənin mahiyyətinin, məzmununun və xüsusiyyətlərinin öyrənilməsini, daxili işlər sahəsində dövlət hakimiyyəti orqanlarının səlahiyyətlərinin təhlilini nəzərdə tutur.

Giriş hissəsində idarəetmənin obyektləri və sosial-hüquqi kateqoriyaları kimi ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin öyrənilməsinə xeyli yer ayrılmışdır. Fənnin bu hissəsində «ictimai qaydanın» və «ictimai təhlükəsizliyin» anlayışları açıqlanır və onların həyat fəaliyyətinin digər sahələrinin anlayışları ilə əlaqələrinə baxılır.

Göstərilənlərdən əlavə fənnin bu hissəsində ictimai qaydanın məzmununu təşkil edən elementlərin xarakteristikası verilir. İctimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində inzibati fəaliyyətin rolü göstərilir, həmçinin də bu fəaliyyətin prinsipləri açıqlanır.

Fənnin ikinci bölməsi – daxili işlər orqanlarının hüquqi vəziyyətlərinin və təşkilati quruluşlarının, onların vəzifələrinin, əsas funksiyalarının, sisteminin, strukturunun və daxili işlər orqanlarının fəaliyyətinin forma və metodlarının öyrənilməsinə həsr edilmişdir.

Üçüncü bölmədə – daxili işlər orqanlarında dövlət xidmətinin təşkilati-hüquqi əsaslarının, eləcə də bu xidmətin keçirilməsi qaydalarının öyrənilməsi nəzərdə tutulur.

Dördüncü bölmədə – daxili işlər orqanlarının ümumi idarəetmə funksiyalarını həyata keçirən xidmətlərin hüquqi vəziyyətləri və təşkilati quruluşları öyrənilir.

Beşinci bölmədə – vətəndaşların müraciətlərinin, cinayətlər və hadisələr haqqında məlumatların qeydiyyatı, uçotu və həll edilməsi sahəsində daxili işlər orqanlarının fəaliyyəti, bu fəaliyyətin hüquqi əsasları və həyata keçirilməsi qaydaları öyrənilir.

Altıncı bölmədə – daxili işlər orqanlarının (polisin) inzibati nəzarəti və yurisdiksiya fəaliyyətinin öyrənilməsi nəzərdə tutulur.

Yedinci bölmədə - daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətində qanunculuq öyrənilir.

Fənnin Ümumi hissəsinin səkkizinci bölməsi – hüquq qaydasının təmin edilməsində vətəndaşların iştirakını təhlil edir.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi fənnin Xüsusi hissəsi 4 bölmədən, 23 mövzudan ibarətdir.

Fənnin Xüsusi hissəsi bu hissəni təşkil edən bölmələrin hər birinə daxil edilmiş müvafiq mövzular vasitəsi ilə müddəələr öyrənilir.

*«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin Xüsusi hissəsi bu fənnin Ümumi hissəsi ilə ayrılmaz surətdə bağlıdır və onunla birlikdə Polis Akademiyasında öyrənilən **hüquq profilli bu xüsusi vahid fənni təşkil edirlər.***

Bununla yanaşı **«DİO-nun inzibati fəaliyyəti»** fənninin Xüsusi hissəsi özünün spesifik xüsusiyyətinə də malikdir. Çünkü, onun vasitəsi ilə **inzibati fəaliyyətin konkret istiqamətləri** öyrənilir. Beləliklə, daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyətinin bu istiqamətlərinə müvafiq olaraq Xüsusi hissənin sistemi təşkil edilmişdir.

Fənnin Xüsusi hissəsində birinci yerə ictimai təhlükəsizlik xidməti ilə bağlı məsələlər çıxarılmışdır. Bu onunla izah olunur ki, vətəndaşların şəxsi təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, hüquqpozmalarının xəbərdar edilməsi və qarşısının alınması, ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi məsələləri ictimai təhlükəsizlik xidməti hissələrinin əsas vəzifələridir.

İctimai təhlükəsizlik xidməti məsələlərinin birinci yerə çıxarılması Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və «Polis haqqında» Azərbaycan

Respublikası Qanununun əsas müddəalarına əsaslanır və onlara müvafiq olaraq bu məsələlər daxili işlər orqanları tərəfindən həll edilir.

Xüsusi hissənin bu bölməsində ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində iştirak edən daxili işlər orqanlarının bir sıra xidmət sahələri (qüvvələri): polisin post-patrul xidməti hissələri; polis orqanlarının müvəqqəti saxlama təcridxanaları; polis sahə inspektorları xidməti və s. xidmət sahələrinin hüquqi vəziyyətləri, onların fəaliyyətlərinin təşkili, forma və metodları öyrənilir.

İkinci bölmədə – hüquqpozmalarının konkret növlərinin: ictimai qaydaya, ictimai təhlükəsizliyə, ictimai mənəviyyata və idarəçilik qaydalarına qəsd edən xətaların; sərxoşluqla və əyyaşlıqla, narkomaniya və fahişəliklə bağlı olan inzibati xətaların; yetkinlik yaşına çatmayanlar tərəfindən törədilən və s. hüquqpozma növlərinin xəbərdar edilməsi və qarşısının alınması məsələlərinə baxılır. Bu bölmədə həm də daxili işlər orqanlarının (polisin) təbiəti mühafizə fəaliyyəti açıqlanır.

Üçüncü bölmə – daxili işlər orqanlarının (polisin) aparat və xidmətlərinin inzibati fəaliyyətinin xətt-sahəvi növlərinə həsr edilmişdir. Bu bölmədə daxili işlər orqanları tərəfindən icazə-qeydiyyat sisteminin həyata keçirilməsi; daxili işlər orqanlarının pasport-qeydiyyat fəaliyyəti; əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasında olmaları qaydalarına riayət etmələrinə nəzarətin təmin edilməsi; dövlət yol polisi xidməti; nəqliyyatda daxili işlər orqanlarının xidməti öyrənilir. Bu bölmədə, eləcə də daxili işlər orqanlarının mühafizə xidmətinin fəaliyyəti, onun vəzifələri, funksiyaları, sistemi, həmçinin də obyektlərin mühafizəsinin təşkili açıqlanır.

Xüsusi hissənin axırıncı (dördüncü) bölməsi – xüsusi şəraitdə ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinə, yəni kütləvi tədbirlərin keçirilməsi zamanı, təbii fəlakətlər, epidemiyalar, epizootiyalar və texniki qəzalar şəraitində ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinə həsr edilmişdir.

Xüsusi hissənin bu bölməsində ictimai qaydanın qrup halında pozulmasının və kütləvi iğtişaşların xəbərdar edilməsi və qarşısının alınması üzrə daxili işlər orqanlarının fəaliyyətinin təşkili və hüquqi əsasları öyrənilir.

Nəhayət Xüsusi hissənin bu bölməsində fövqəladə vəziyyət şəraitində daxili işlər orqanları tərəfindən təmin edilməsi məsələlərinə; vətəndaşlar tərəfindən ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin təşkili və taktikası məsələlərinə baxılır.

Beləliklə Xüsusi hissənin sistemi yuxarıda göstərilən bölmələrdən ibarətdir.

Mühazirəmizin ikinci sualının açıqlanmasını yekunlaşdıraraq qeyd etmək istərdim ki, mühazirəmizin bu sualının açıqlanması vasitəsi ilə əldə etdiyimiz biliklər həm nəzəri, həm də təcrübi cəhətdən mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu biliklərin nəzəri əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, birinci növbədə siz «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənnin öyrənilməsi metodları və sistemi barədə hüquqi biliklər əldə etmiş olacaqsınız.

Digər tərəfdən isə, bu biliklərin təcrübi əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, onları mənimsəməklə siz, gələcək mövzularımızı öyrənərkən həmin mövzuların daha dərindən və ətraflı öyrənilməsində hansı üsul, fənd, forma və metodlardan istifadə edilməsi barədə çətinlik çəkməyəcəksiniz.

Ən nəhayət, «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin sistemi barədə geniş məlumatla malik olmaqla, siz bu fənnin sistemini təşkil edən bölmələri və onlara daxil edilmiş mövzuları məntiqi ardıcılıqla öyrənməklə bu fənni daha da dərindən və ətraflı öyrənməyə nail olmuş olacaqsınız.

Sual 3. «Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənnini mənbələri

«Daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti» fənninin tədris və öyrənilməsi zamanı istənilən digər fənlərin tədrisi və öyrənilməsində olduğu kimi bir sıra mənbələrdən istifadə olunur.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənni dövlətin daxili işlər sahəsində idarəetmənin inzibati-hüquqi və hüquq-yaradıcılığının dinamikliyindən irəli gələrək, özünün daha çox mobilliyi ilə xarakterizə olunur. Bu da daxili işlər orqanlarının təşkilati quruluşu və hüquqi vəziyyətlərinin daim inkişafda olmasından irəli gəlir. Bununla əlaqədar olaraq «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin daha da dərindən mənimsənilməsi üçün Polis Akademiyasının müdavim və dinləyiciləri bu fənnin öyrənilməsində istifadə olunan mənbələrin inkişafını, onların dinamikliyini diqqətlə izləməlidirlər, yəni onlar daim bu fənnin öyrənilməsində mənbə kimi istifadə olunan *yeni qanunvericiliklərin və digər normativ-hüquqi aktların, həmçinin də idarəetmə aktlarının nəşrlərini diqqətlə izləməli və onların məzmununu dərindən öyrənməlidirlər.*

Qeyd etdiyimiz kimi *daxili işlər orqanlarının (polisin) fəaliyyətinin təşkilati-hüquqi formaları içərisində öz həcmində və mahiyyətinə görə inzibati*

fəaliyyət xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Digər tərəfdən daxili işlər orqanlarının (polisin), onların xidmət və aparatlarının hüquqi vəziyyətləri və təşkilati quruluşları «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənni vasitəsi ilə öyrənildiyi üçün bu fənn öz mahiyyətinə görə Polis Akademiyasında tədris edilən **ixtisas fənləri içərisində xüsusi yer tutur.**

Ən nəhayət daxili işlər orqanlarının (polisin) xidmət və aparatlarının sayca daha çox hissəsinin hüquqi vəziyyətləri, onların təşkilati quruluşları, fəaliyyətlərinin forma və metodları və s. bu fənnin vasitəsi ilə öyrənildiyi üçün onun tədrisində və mənimşənilməsində ölkədəki qanunçuluq və hüquq qaydaları, cinayətkarlıqla mübarizənin gücləndirilməsi məsələləri üzrə geniş həcmidə qanunlardan, fermanlardan, Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarından, daxili işlər orqanlarının (polisin) fəaliyyətini **tənzimləyən digər normativ-hüquqi aktlardan, həmçinin də Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin əmrlərindən geniş istifadə olunur.**

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin müdavim və dinləyicilər tərəfindən daha da geniş və dərindən mənimşənilməsi üçün bu fənnin öyrənilməsində daxili işlər orqanlarının **inzibati fəaliyyəti üzrə elmi və tədris ədəbiyyatından da geniş istifadə olunur.**

Qeyd etmək lazımdır ki, hüquqi vəziyyətlərinə görə müxtəlif təbəqəli daxili işlər orqanları, onların ayrı-ayrı xidmət və aparatları tərəfindən həyata keçirilən inzibati fəaliyyətin bütün xüsusiyyətlərini təkcə elmi və tədris ədəbiyyatı çərçivəsində və onların vasitəsi ilə eks etdirmək mümkün deyil. Bununla əlaqədar olaraq, «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin daha da dərindən öyrənilməsi üçün **tədris prosesində Azərbaycan Respublikası DİN-in və digər ali hakimiyyət orqanlarının normativ-hüquqi aktlarından, daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti ilə bağlı xüsusi ədəbiyyat və konkret praktiki materiallardan da geniş istifadə olunmalıdır.**

Yuxarıda qeyd etdiklərimizi yekunlaşdıraraq qeyd etmək istərdim ki, **«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin mənbələri dedikdə, bu fənnin tədrisi və öyrənilməsində istifadə olunan mənbələr başa düşülür.** Fənnin mənbələri

zahiri təzahür formalarına görə müxtəlif normativ-hüquqi aktlarda ifadə olunurlar.

Beləliklə, «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin tədrisi və öyrənilməsində istifadə olunan mənbələri hüquqi vəziyyətlərinə görə aşağıdakı dörd qrupa bölmək olar:

1. Elmi materiallar:

- monoqrafiyalar;
- elmi nəşrlər.

2. Normativ-hüquqi aktlar:

- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası;
- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Qanunları;
- Azərbaycan Respublikasının Qanunları;
- Milli Məclisin qərarları;
- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman və sərəncamları;
- Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamları;
- Azərbaycan Respublikası DİN-in normativ-hüquqi aktları (əmrləri, əsasnamələri, nizamnamələri, təlimatları, göstərişləri, DİN-in Kollegiya qərarları və s. idarəetmə aktları);
- digər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının idarəetmə aktları və s.
- Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr və s.

3. Tədris-metodiki materiallar:

- fənnin tədris programı;
- dərsliklər;
- dərs vəsaitləri;
- mühazirələr;
- metodiki göstərişlər;
- tədris kino və video filmləri;
- elektron-hesablayıcı maşınların tədris proqramları (kompyuter tədris proqramları).

4. Tədris-təcrübi materiallar:

- DİO-nun və polisin inzibati xidmət və aparatlarının qabaqcıl təcrübə materialları;
- DİN-in dövri (vaxtaşırı) mətbuat materialları;
- DİO-nun inzibati praktikasının (təcrübəsinin) statistik məlumatları və digər analitik materialları.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin daha da dərindən və ətraflı mənimşənilməsi üçün yuxarıda göstərilən mənbələrdən başqa, daxili işlər orqanlarının (polisin) praktiki təcrübələrinin də öyrənilməsinin zəruriliyini qeyd etmək lazımdır. Çünkü, nəzəriyyə ilə təcrübənin sıx qarşılıqlı əlaqəsi bu fənnin müvəffəqiyyətlə öyrənilməsinin vacib şərtlərindən biridir.

Mühazirəmizin üçüncü sualının açıqlanmasını yekunlaşdıraraq qeyd etmək istərdim ki, mühazirəmizin bu sualının açıqlanması vasitəsi ilə siz «DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin öyrənilməsində istifadə olunan mənbələrin dairəsi, onların növləri və onlardan istifadə qaydaları barədə anlayışlar əldə etmiş oldunuz.

Fənnin mənbələri barədə əldə etdiyiniz anlayışlar, onlardan istifadə edilməsi bacarıq və vərdişlər vasitəsi ilə siz bu fənnin Ümumi və Xüsusi hissələrinin suallarının açıqlanmasını, onların öyrənilməsi və təhlil edilməsini müvəffəqiyyətlə həyata keçirmiş olacaqsınız.

NƏTİCƏ

Mühazirəmizi yekunlaşdıraraq qeyd etmək istərdim ki, bu günkü mühazirəmizin mövzusunun suallarının açıqlanması vasitəsi ilə əldə etdiyimiz biliklər sizin gələcək fəaliyyətinizdə həm nəzəri, həm də təcrübi cəhətdən mühüm əhəmiyyət kəsb edəcəkdir.

Mühazirəmizin gedışatından və mövzumuzun suallarının açıqlanmasından gördünüz ki, daxili işlər orqanlarının (polisin) qarşısında duran əsas vəzifələrin yerinə yetirilməsində inzibati fəaliyyətin rolü nə qədər böyükdür. Digər tərəfdən isə gələcəkdə siz hansı xidmət sahəsində fəaliyyət göstərməyinizdən asılı olmayaraq, gündəlik xidməti vəzifələrinizi yerinə yetirərkən bu və ya digər dərəcədə daxili işlər orqanlarının inzibati fəaliyyəti ilə məşğul olacaqsınız.

«DİO-nun inzibati fəaliyyəti» fənninin öyrənilməsinin mahiyyəti bir də ondan ibarətdir ki, bu fənnin əsas müddəalarını mənimseməklə siz inzibati fəaliyyətin müxtəlif növlərinin əməli təşkili və həyata keçirilməsi taktikasını, ictimai qaydanın qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində vəzifə borclarınızın praktiki cəhətdən peşəkarmasına yerinə yetirilməsini, daxili işlər orqanlarının quruluşu və sistemini, onların digər hüquq-mühafizə orqanları ilə qarşılıqlı əlaqələrinin xüsusiyyətlərini, inzibati xarakterli xidməti sənədlərin

tərtibatı və rəsmiləşdirilməsi sahəsində bacarıq və vərdişləri öyrənmiş olursunuz.

Göstərilən bu müddəaları mənimsəməklə siz gələcək fəaliyyətinizdə gündəlik xidməti vəzifələrinizi dəqiq və düzgün yerinə yetirməklə qanunçuluğun tələblərinə riayət etmiş və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 12-ci maddəsindən irəli gələn dövlətin ali məqsədi olan insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına layiqli həyat səviyyəsinin təmin olunmasında fəal iştirak etmiş olarsınız.